

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ
ХАРКІВСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПОЛІТОЛОГІВ

**ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ
XXI СТОЛІТТЯ:
МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 29 травня 2026 р.)

Харків
«Право»
2026

DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178848705>

УДК 001+004+14+159.9+30+316+32+34+35+37+65+81

Г54

*Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ МОН України
№ 466 від 23 квітня 2026 р.*

Редакційна колегія:

Герасіна Л. М., докторка соціологічних наук, професорка (голова);
Панфілов О. Ю., доктор філософських наук, професор;
Прудников В. А., кандидат юридичних наук, доцент;
Чернишова Т. О., кандидатка філологічних наук, доцентка;
Шевченко Л. С., докторка економічних наук, професорка

Г54 **Глобальні виклики XXI століття: міждисциплінарні перспективи** : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 29 трав. 2026 р.) / [редкол.: Герасіна Л. М. (голова), Панфілов О. Ю., Прудников В. А. та ін.] ; Аналіт. центр сучас. гуманітаристики ; Харків. асоц. політологів. – Харків : Право, 2026. – 190 с. – DOI: <https://doi.org/10.31359/9786178848705>.

ISBN 978-617-8848-70-5

Матеріали конференції містять доповіді, у яких висвітлено результати сучасних теоретичних і прикладних досліджень глобальних проблем XXI століття. Авторами проаналізований вплив цифровізації, кліматичних змін, геополітичних зрушень і безпекових загроз на розвиток окремих держав і світової спільноти загалом. Крізь призму міждисциплінарного аналізу запропоновано шляхи подолання кризових явищ та модернізації суспільних інститутів, зокрема в контексті євроінтеграційних прагнень України.

Видання адресоване представникам академічної спільноти, практикам та експертам різних галузей знань.

УДК 001+004+14+159.9+30+316+32+34+35+37+65+81

Відповідальність за достовірність наданих матеріалів несуть автори.

© ГО «Аналітичний центр сучасної гуманітаристики», 2026

© Харківська асоціація політологів, 2026

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2026

ISBN 978-617-8848-70-5

доклала максимум зусиль, щоб сюди приїхали батьки з дуже старенькою бабусею. Зараз пройшло вже більше чотирьох років. Мій син навчається в гарній німецькій школі, я склала всі іспити і знайшла гідну роботу, батьки поруч. Я не буду повертатися вже точно. Чим довше я знаходилася тут, чим більше труднощів подолала, тим менше у мене залишалося бажання повернутися в Україну. Так склалося життя».

Отже, еміграція, особливо – вимушена, є дуже складним випробуванням для кожного, хто опиняється в таких умовах. Важкість цього випробування, як і прийняття ключового рішення – залишатися чи повертатися – залежить від багатьох обставин: безпеки близьких, фінансового стану, наявності житла і роботи як в новій країні, так і в Україні, стану здоров'я, віку дітей, рівня підтримки друзів та рідних в Україні тощо. Саме тому для когось вона перетворюється на важку втрату і постійне життя «на валізах», а для когось – на початок нової сторінки життя. І це не означає, що хтось сильніший або слабкіший. У кожного свій шлях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Laing O. The garden against time : in search of a common paradise. New York, N. Y.: W. W. Norton & Company, 2024. 317 p.

Колосовська О. 5 стадій прийняття горя або втрати: як пережити кожду. *НАРОДНИЙ ОГЛЯДАЧ*. 01.12.2025. URL: <https://www.ar25.org/article/5-stadiy-pryuunyattya-gorya-abo-vtraty-yak-perezhyty-kozhnu.html> (дата звернення 26.05.2026).

Тараненко М. І.,
здобувачка вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня, II курс
ННІ міжнародних відносин,
Харківський національний економічний
університет імені С. Кузнеця

ІЗРАЇЛЬСЬКО-ПАЛЕСТИНСЬКИЙ КОНФЛІКТ: МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНИЙ ВИМІР

У сучасних міжнародних відносинах етнокультурні конфлікти є досить резонансними, тому вимагають ретельного дослідження. Ізраїльсько-палес-

тинський конфлікт є одним із найтриваліших і найскладніших етнокультурних та політичних конфліктів у сучасних міжнародних відносинах. Він порушує стабільність не тільки регіональну, а й глобальну. Його витoki пов'язані з територіальними суперечками, етнорелігійними протиріччями та боротьбою за право на самовизначення між єврейським та палестинським народами. Особливого загострення конфлікт набув після створення держави Ізраїль у 1948 році та подальших арабо-ізраїльських воєн. Актуальність цієї теми полягає у черговому загостренні даної сутички у XXI столітті. Це призвело до мобілізації величезної кількості ресурсів, зростання ролі міжнародних організацій, інформаційних і геополітичних факторів дослідження ізраїльсько-палестинського конфлікту.

Етнокультурні конфлікти порушують глобальну безпеку в цілому, а тому мають високий ступінь інтернаціоналізації. Протистояння, що базуються на проблемах ідентичності, призводить до недовіри між сторонами та небажання співпрацювати і йти на певні поступки. Міжнародні організації мають на меті підтримувати стабільність світового порядку та безперервний розвиток, тому не можуть залишатися осторонь подібних подій. Вони надають фінансову, гуманітарну підтримку, є посередниками у переговорах, надають гарантії безпеки та часто є третіми сторонами у вирішенні конфліктів.

Збройні конфлікти та війни ніколи не приносять щастя та розвиток. Вони забирають людські життя, руйнують інфраструктуру та стають загрозою для збереження міжнародного миру. Одним з таких протистоянь став конфлікт між Ізраїлем та Палестиною, який ще часто називають «війною ідеологій». Це один із найтриваліших регіональних конфліктів сучасності, який триває понад 60 років, коріння якого сягають тисячолітньої історії. В основі ізраїльсько-палестинського конфлікту – ідея колоніалізму. Проблема полягає у зіткненні сіонізму та арабського націоналізму [1]. Сіонізм прагнув створення єврейської держави, а націоналізм арабів – самовизначення арабсько-населення Палестини після розпаду Османської імперії.

Перші араби оселилися поблизу Палестини у VI столітті нашої ери. Під впливом тодішньої Візантії араби прийняли християнство. Згодом на Близькому Сході почала ширитися інша монотеїстична релігія – іслам. Племена Аравійського півострова здійснили успішні походи проти Візантії та захопили Єрусалим. Тоді на території Палестини іслам утвердився як домінуюча релігія, а разом із релігією провідною мовою стала арабська. На початку

XVI століття Палестина потрапила під контроль Османської імперії. У цей час євреї почали масово повертатися на свою історичну батьківщину із Західної Європи через переслідування католицької інквізиції. Під владою османів євреї були організовані у автономні релігійні громади та мали рівні права з іншими немусульманськими народами імперії, що сприяло їхньому поверненню на Палестину [2].

У XIX столітті загострилася проблема національних рухів, а саме сіонізму та арабського націоналізму. Сіонізм спричинив масову міграцію євреїв на свою історичну батьківщину і, як наслідок – конфронтацію з місцевими арабами, які тоді становили більшу частину населення регіону. Під час Першої світової війни за підтримки Антанти араби підняли велике повстання проти влади османів з метою створення єдиної арабської держави. Однак невдовзі після поразки імперії у Першій світовій війні території, заселені арабами, були поділені між союзниками – Францією та Британією. Таким чином Ірак, Палестина та Йорданія перейшли під британське управління [3]. Перед Великою Британією постало завдання створити «національний дім» для євреїв, щоб обидва народи могли співіснувати. Для євреїв ці території були домом їхніх предків, але палестинські араби також мали власні претензії на землі, тому активно виступали проти таких рішень.

У 1947 році Організація Об'єднаних Націй прийняла резолюцію 181, яка мала на меті створення двох окремих держав – арабської та єврейської, а Єрусалиму надати особливий міжнародний статус [4]. Єврейська сторона охоче прийняла таку пропозицію, але зіткнулася з опором арабської спільноти. Араби виступили проти такого рішення, адже це ставило їх у невідгідне становище. Єврейська держава отримала б близько 55% територій, при тому, що євреї склали тоді лише третину населення. Також євреям пропонувалось забрати найбільш стратегічно важливі землі.

Британський мандат на Палестину мав завершитися 15 травня 1948 року. За 8 годин до того, 14 травня, було підписано Декларацію про створення держави Ізраїль. Уже наступного дня арабські держави – Єгипет, Йорданія, Ірак, Сирія та Ліван – вторглися в Ізраїль, розпочавши повноцінну війну. Ця війна сформувала дві протилежні правди для народів. Ізраїльтяни боролися за незалежність, а для палестинців ця війна отримала назву Накба (з арабської «катастрофа»). Цей термін використовується для опису як подій 1948 року, так і чинної окупації палестинців на Палестинських територіях. Війна 1948 року призвела до появи близько 700 тисяч палестинських

біженців. Більшість палестинських біженців та їхніх нащадків проживає в секторі Газа та на Західному березі, а також у сусідніх Йорданії, Сирії та Лівані. Для Ізраїлю ж війна закінчилася розширенням власних територій у 2,5 рази [5].

Отже, ізраїльсько-палестинська війна являє собою конфлікт двох різних народів та ідентичностей, що претендують на одну землю. Ізраїльтяни та палестинці не можуть визначитись із кордонами і домовитись про певну систему безпеки та співіснування. Етнокультурна складова конфлікту полягає в тому, що обидва народи вважають себе «корінними» та жертвами несправедливої історії.

Незважаючи на численні війни між палестинцями та ізраїльтянами, палестинську державу не було створено. Це сталося через те, що насамперед вона ніколи не контролювала ті території, на які претендувала, а саме західний берег річки Йордан, Східний Єрусалим та Сектор Гази.

Також простежуються певні особливості ізраїльсько-палестинського конфлікту: протистояння ідентичностей, невизначеність щодо співіснування, відсутність визначеної системи безпеки, несправедливість історії до двох сторін.

Дослідники розглядають два можливі варіанти розвитку подій. Найбільш популярним сценарієм залишається концепція «двох держав», яка передбачає створення суверенної держави Палестина по сусідству з Ізраїлем [2]. Такий план поділу території пропонували ще в ООН в середині ХХ століття, але тоді реалізації не підлягав. Другим варіантом є створення бінаціональної країни та структури існування. Цей варіант є альтернативним, проте майже неможливим, оскільки жодна з держав не погодиться на такий план, адже побоюється «розчинення» національної ідентичности та закріплення терористичного складу керування та мислення на вершині держави [6].

Найбільш реальним виглядає вплив на ситуацію представників США та Саудівської Аравії, які мають впливові важелі на економічні та дипломатичні процеси. Цей план виглядає привабливо, однак має безліч мінусів: від невдоволеності населення до повторної ескалації конфлікту. Отже, результати дослідження підтверджують, що збройні конфлікти завжди приносять біду і дестабілізацію. Ізраїльсько-палестинський конфлікт довів, що міжнародна спільнота має реагувати на схожі виклики, мобілізувати свої ресурси та допомагати зберігати міжнародну стабільність. Обов'язково потрібен пошук балансу між багатогранними вимогами країн, що залучені у конфлікт, з ретельною оцінкою перспектив співіснування держав у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ізраїльсько-палестинський конфлікт: з чого все почалося і що відбувається. *BBC News Україна*. 11.05.2021. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-57059768> (дата звернення: 10.05.2026).
2. Israeli-Palestinian Conflict. *Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/procon/Israeli-Palestinian-conflict-debate> (accessed date: 10.04.2026).
3. Gaza Strip. *Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/place/Gaza-Strip> (accessed date: 10.05.2026).
4. Question of Palestine. *UNITED NATIONS*. URL: <https://www.un.org/unispal/document/auto-insert-208958/> (accessed date: 10.05.2026).
5. The Question of Palestine and the United Nations. *United Nations Department of Public Information*. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/653805?v=pdf> (accessed date: 10.05.2026).
6. Goldstein W. S. Israel/Palestine: Towards a One-State Solution. *Critical Research on Religion*. 2025. Vol. 13, Issue 1. P. 3–16. DOI: 10.1177/20503032251328699.

Науковий керівник: кандидат політичних наук, доцент *Д. С. Коротков*

Требін М. П.,

доктор філософських наук, професор,
Харківський національний економічний
університет
імені Семена Кузнеця

АФРИКАНСЬКИЙ КОНТИНЕНТ: КОНТУРИ НОВОЇ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ

Перші два десятиліття XXI століття стали періодом військово-політичної стабілізації на африканському континенті. Завершення смуги кривавих регіональних війн та нейтралізація більшості внутрішньодержавних конфліктних вогнищ дали підґрунтя для обережних надій на відновлення. Пізніше в Західному світі навіть оформилися концепти «африканського Ренесансу», «Африки як економічної зірки» та «афрооптимізму» [1]. В умовах сучасного турбулентного світового порядку Африка перетворюється з пасивного об'єкта глобальної геополітики на активного суб'єкта, який самостійно обирає союзників, але водночас став головною ареною нового глобального протистояння. Протягом десятиліть після «холодної війни» безпеку Африки

Герасіна Л. М.	
Модерні конфлікти в пулі глобальних турбуленцій і локальних криз	94
Істоміна К. Р.	
«Доктрина Монро» як ідеологічна основа переходу США до політики широкої експансії	98
Ковтун Д. Д.	
Форми та механізми публічної дипломатії у процесах регіональної інтеграції.....	102
Колесніченко Є. М.	
Гендерний аспект дипломатичного протоколу та міжкультурної комунікації в країнах Близького Сходу	105
Коротков Д. С.	
Імідж держави як елемент реалізації «м'якої сили» у міжнародних відносинах.	109
Куракін Д. О.	
Політико-дипломатичний вимір співпраці ЄС і США.	113
Маркіна С. С.	
Стратегічні пріоритети США в Євразії: стримування конкурентів та підтримка регіонального балансу сил.	118
Маслова О. П.	
Участь ФРН у становленні та розбудові інституційної архітектури Європи.....	122
Ноженко А.	
Свобода преси в умовах збройного конфлікту: міжнародний досвід та виклики для України.....	126
Павлишин П. Л.	
Цифрова дипломатія як механізм міжнародної комунікації	131
Панфілов О. Ю.	
Геополітика США у Карибському регіоні: виклики для Європи	134
Погрібна В. Л.,	
Вимушена еміграція українців під час війни: втрачений рай чи стартовий майданчик?.	137
Тараненко М. І.	
Ізраїльсько-палестинський конфлікт: міжнародно- політичний вимір.....	140

Требін М. П.

Африканський континент: контури нової системи безпеки..... 144

Хорошилова Д. С.

Рух «Талібан» як фактор внутрішньої та міжнародної
нестабільності Афганістану. 181

Наукове видання

ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ XXI СТОЛІТТЯ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м. Харків, 29 травня 2026 р.)

Редактор *Т. О. Чернишова*

Підписано до друку 29.05.2026. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 11. Обл.-вид. арк. 11. Тираж 100 пр. Зам. № 691

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>
E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua
E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт Плюс»,
вул. Весніна, 12, м. Харків, 61023, Україна
тел. (097) 445-07-79
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8388 від 16.07.2025